

ÅRSPLAN 2023-2024

Innhold

Innledning	3
Bærumsbarnehagen	4
Lekens betydning for barns utvikling	4
Arbeid mot mobbing	5
Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag	5
Barnehagens pedagogiske innhold	6
Omsorg, lek og læring	6
Barnas medvirkning	8
Det psykososiale miljøet	8
Språk	9
Likestilling og likeverd	9
Fagområdene	9
Kulturarena	12
Overgang fra barnehage til skole	12
Samarbeid med barnas hjem	13
Dokumentasjon og vurdering	13
Plan for kompetanseutvikling	13
Tverrfaglig samarbeid	14
Årskalender	14

Innledning

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste.

Årsplanen inneholder informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling samarbeid og forståelse med barns hjem. Planen gir informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold følges opp, dokumenteres og vurderes.

Sukkerspinn Familiebarnehage er en liten barnehage med trygge og klare rammer. Vår hjemlige atmosfære og tre stabile voksne er et spesielt godt utgangspunkt for å kunne støtte opp under barns sosiale kompetanse.

Dagene styres av gode rutiner som gir barna positive opplevelser slik at de opplever fellesskapet som verdifullt.

I barnehagen trener vi på sosiale ferdigheter som forståelse, mestring, medfølelse og evne til å like og uttrykke humor og glede.

Som voksne har vi satt oss som mål å **se** barnet, være tilgjengelig, inspirere og delta, inkludere og vise omsorg, fremme positive følelser og vise begeistring, vise anerkjennelse og bekreftelse i tillegg til varierte aktiviteter og utfordringer både inne og ute.

Sukkerspinn familiebarnehage holder til i lyse og fargerike lokaler sentralt på Stabekk.

Vi har forskjellige tema-rom som innbyr til forskjellige aktiviteter for de minste.

Uteplassen vår er en frodig jungel med mange utfordringer. Vi har to lekestativ, dobbel huske og to sandkasser + spennende terreng i hagen.

Familiebarnehagens årsplan er utarbeidet i tråd med Lov om Barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen vår viser hva vi er opptatt av i familiebarnehagen og hvordan vi jobber med de minste barna for å virkeliggjøre målene våre. Barnehagen har både her-og-nå og et fremtidsperspektiv. Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Det medfører en stadig utvikling av personalets kompetanse.

Førskoleårene danner grunnmuren i barnets liv. I disse årene blir barna kjent med seg selv og sine omgivelser. Barna får grunnleggende erfaring om trygghet og sin plass i forhold til andre. Barndommen er en livsfase med stor egenverdi, og virksomheten vil alltid ha fokus på barns trivsel som utgangspunkt for utvikling.

Alle sider ved familiebarnehagens virksomhet som gir barnet mulighet for læring, erfaring og opplevelser, defineres som barnehagens innhold.

Vi skiller mellom **gjennomløpende innhold** (sosial samhandling, lek, hverdagsaktiviteter og omsorg) som foregår hele året, og **tidsavgrenset innhold** (organiserte temaopplegg med faglig innhold som; høst, jul, vinter etc.) som foregår i perioder over lengre eller kortere tid.

Bærumsbarnehagen

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for bærumsbarnehagen, *Barnehagemelding 2015-2025*.

Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til at det blir et likeverdige og enhetlige barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og **lek, språk og god helse** er spesielle faglige satsingsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner. Kvalitetsplanen skal bidra til likeverdige barnehagetilbud i Bærum og sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i bærumsbarnehagen. Kvalitetsplanen, *Lek og læring – rammeverk for bærumsbarnehagen* skisserer satsingsområdene:

Kommunikasjon og språk
Livsmestring
Digital barnehage

Lekens betydning for barns utvikling

Vi vil at alle barn skal ha en venn i barnehagen og oppleve glede og mestring ved å leke sammen med andre. Barnehagen skal ha lekemiljøer i barnehagen som gir barn med særskilte utfordringer rom og muligheter for å være den beste versjonen av seg selv i lek og samspill med andre barn.

Leken er barnas viktigste arena for opplevelser, samhandling, bearbeiding av erfaringer og utprøving. For ettåringen kan imitasjon, mimikk og latter skape relasjoner og lek som varer og varer. Gjentakelse og humor får stort rom i barnehagen hos oss. Etter hvert, når barna blir to - til tre år, blir evnen til å «late som» og forholde seg til sine, og andres roller i lek desto viktigere. Slik skaper lek en helt spesiell kvalitet i barndommen og vi vil jobbe bevisst for at alle skal føle en trygghet til å leke. Gjennom vennskap får barna unike muligheter til å praktisere sosiale ferdigheter. Det å få venner og det å få delta i leken sammen med andre er grunnlaget for barns trivsel og utvikling i barnehagen.

Mål

- At vi som voksne er bevisste i hvorfor lek er så viktig for barn, og hva barn kan lære gjennom lek.
- Sikre at alle barna har muligheten til å leke sammen
- Skape et spennende og variert lekemiljø tilpasset alle barn, både i grupper og enkeltvis.
- Tilrettelegge dagsrytmen slik at vi tar vare på den gode leken.
- Lekende voksne, både ute og inne.
- Lære barna at alle leker har sin faste plass
- Observere barnas lek og følge med på hvem som leker sammen.
- Veilede barn i lek og lære barna lekekoder
- Unngå å bryte opp god lek, og passe på at alle barna kommer inn i leken.

Arbeid mot mobbing

Vi vil at ingen barn skal mobbe eller bli mobbet i barnehagen. Det er utarbeidet en handlingsplan mot mobbing i Bærumsbarnehagen.

Å jobbe med sosial kompetanse i barnehagen er et viktig forebyggende tiltak mot mobbing. Dette jobber vi med hver eneste dag og i alle situasjoner. Vi må være gode til å observere barn for å se

hvordan de fungerer i sosiale sammenhenger. Hvilke roller tar/får barna? Hvem blir ledere, og hvem lar seg lede? Er det noen som sliter med å komme seg inn i leken. Her har vi et ansvar for å se hvert enkelt barn, og hele barnegruppens dynamikk. Voksne i barnehagen er viktige rollemodeller for barna, og våre holdninger smitter lett over til dem. Hvilke ord vi bruker til barna, vår stemmebruk, hvordan vi roper på et barn har mer å si enn mange er klar over. Dette gjelder også foreldrene. Hvordan de omtaler andre barn og er inkluderende overfor andre har stor betydning. Den viktige måten å lære empati på er å møte empati fra andre. Vi og foreldrene har sammen ansvar for å bygge et godt psykososialt miljø der det er rom for den enkelte og der vi tar hensyn til hele gruppen.

Mål:

- At alle barn opplever barnehagen som et trygt og godt sted å være.
- Vi voksne vil veilede barna i lek og konflikthåndtering slik at de selv stadig blir bedre i å finne metoder å løse konflikter på egen hånd.
- Vi voksne skal være bevisste på hva mobbing kan være og hvordan vi kan jobbe forebyggende.
- Bevisstgjøring hos foreldrene på hva som er deres rolle i å forebygge mobbing i barnehagen.
- Alle barn skal bli sett av de voksne i barnehagen, og deres behov skal ivaretas.
- Alle barn skal få hjelp til å finne en god balanse mellom selvkontroll og selvhevdelse.
- Ha fokus på leken og dens betydning for læring, og at alle skal ha en venn.
- Tenke over hvordan vi møter barn som er i konflikt
- Reflektere over hva vi kan gjøre for at barna skal være gode med hverandre.
- Ha en varm atmosfære i barnehagen mellom oss voksne, og mellom barn og voksne for å forebygge mobbing.
- Være tilstede, observerende og hjelpe et barn inn i leken som står utenfor.
- Reflektere over hva vi sier verbalt og hva vi sier med kroppen.
- Hjelpe stille barn til å komme med, og uttrykke sine meninger.

Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag

Vi vil at alle barn skal oppleve undring og glede knyttet til matematikk og naturfag.

Realfag er et satsningsområde i Bærum kommune. Forskning viser at realfag i barnehagen stimulerer barns kognitive utvikling. Det er viktig at barnehagen blir et sted hvor barna får gode erfaringer og opplevelser i forhold til matematikk og naturfag. Barn liker å sortere, bygge og lage mønstre. De måler, veier og sammenligner. Barn elsker å telle og hos oss gjøre vi det ofte. Telling er en av de beste måter å hjelpe barn til å utvikle tallforståelse. I tillegg til matematikk inngår «natur, teknikk og miljø» i begrepet realfag. Fagområde skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. Det er et mål at barn skal få en forståelse av betydningen av en bærekraftig utvikling.

Mål:

- Utvikle barns nysgjerrighet og matteglede, utvikle tallforståelse samt erfare og oppdage tallmessige mønstre og sammenhenger.
- Gi barna positive erfaringer med naturen, utvikle nysgjerrighet til teknikk og lære seg å ta være på miljøet rundt oss.
- Aktive voksne som bruker matematiske begreper i hverdagen, både inne og ute.
- Bruk av sanger, rim, regler spill og aktiviteter som stimulerer utviklingen av matematiske kompetanse, tilpasset barnas alder.
- Bevisst bruk av tall og telling i barnehagens hverdagssituasjoner.
- Lek med – og samtale om ulike former og mønstre i hverdagsliv og natur.

Barnehagens pedagogiske innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig og variert, og utformes slik at hvert enkelt barn får opplevelser og erfaringer som støtte for sin utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Samtidig skal innholdet støtte språklig og sosial kompetanse gjennom felles opplevelser og samvær. Barnehagens oppgaver er beskrevet i Lov om barnehager og i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Omsorg, lek og læring

Rammeplanen for barnehagen knytter begrepene omsorg, lek og læring tett sammen. En omsorgsfull relasjon bærer preg av lydhørhet, nærhet, innlevelse og evne og vilje til samspill.

Leken har en fremtredende plass i barns liv i barnehagen. Å få være sammen med andre i et lekende fellesskap er en del av "den gode barndom". Leken skal være lystbetont og gi glede og den blir til ved at barnet tar i bruk sine erfaringer og ferdigheter.

Leken har mange uttrykksformer og bidrar til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet. Vennskap og tilrettelegging for gode relasjoner i barnehagen er en forutsetning for god læring og opplevelse av glede og mestring.

De voksne har en sentral rolle i leken for de minste barna. Vi skal legge miljøet til rette slik at leken får gode vilkår for å vokse frem, og vi skal være sammen med barna og hjelpe dem til å utvikle gode lekeferdigheter. Når de voksne deltar aktivt i barnas lek, gis barnet et godt grunnlag for å være medvirkende til egen læring.

Mål:

- At alle skal trives i og med barnehagen!
- At både store og små er gode forbilder for hverandre.
- Å reagere når andre er lei seg, har vondt eller trenger hjelp.
- Å bli tatt på alvor, alle har krav på å bli sett/lyttet til.
- Å kunne leke sammen / dele leker.
- Å ta kontakt på en akseptabel måte.
- Å oppnå gruppetilhørighet og glede av samvær.
- Ta barna på alvor, vise omsorg overfor hvert enkelt barn og lytte til det de har å si.
- Være bevisst på våre roller som gode forbilder.
- At alle barn skal føle seg verdsatt og sett i gruppen.
- Tilrettelegge for motorisk utfoldelse ute og inne.
- Gi barna mulighet til å oppleve, utforske og stimulere interesser og nysgjerrighet i trygge omgivelser.

Barnehagens daglige rutiner gir rom for omsorg, lek og læring!

Start på barnehagedagen

Mål: barn og foresatte skal føle seg velkomne i barnehagen.

- Vi uttrykker glede over at barnet kommer.
- Vi er opptatt av det samme som barnet.
- Vi viser engasjement for barnets "liv" før barnehagestart.
- Vi tar barnet på armen/fanget e.l. når foresatte forlater.
- Vi tar kontakt/oppfordrer foresatte til å ta kontakt om avskjeden har vært vanskelig
- Vi har fast plass til barnets klær/utstyr

Av- og påkledning

Mål: Barnet skal gradvis lære seg å kle av og på seg selv.

- Vi setter av god tid slik at barnet kan delta etter evne.
- Vi oppmuntrer og hjelper barnet til å klare selv.
- Vi lærer barnet sammenheng mellom klær og vær.
- Vi setter ord på det vi gjør.

Samlingsstund

Mål: Barnet skal oppleve et fellesskap der det kan, vil og tør delta.

- Vi skal søke felles fokus.
- Vi skal lytte til barna.
- Vi skal ha det gøy med sang, rim og regler.
- Vi skal bruke bilder, sangkort og figurer.
- Vi skal gjenta og repetere.
- Vi skal tulle og le sammen.
- Vi skal øve barnet på å ha fokus.
- Vi skal fortelle enkle historier m.m.

Måltid

Mål: Barnet skal lære seg gode spisevaner og holdninger i en hyggelig atmosfære.

- Vi spiser varmmat/brødmat, frukt og grønnsaker hver dag.
- Vi tar aktivt del i måltidet og spiser sammen med barna.
- Vi bruker god tid.
- Vi har god hygiene før, under og etter måltidet.
- Vi passer på at alle kan delta i samtalen ved bordet.
- Vi oppmuntrer barnet til å prøve ut nye smaker gjennom å få velge selv.

Hvile/sove

Mål: barnet skal få ro og hvile i løpet av dagen.

- Vi ser og tar vare på enkeltbarnet og dets behov for hvile og søvn.
- Vi har et nært samarbeid med foresatte om barnets hvile- og søvnbehov.
- Vi er sammen med barnet dersom det er urolig når det skal sove.

Stell/bleieskift

Mål: Gjøres til gode og nære stunder med det enkelte barn.

- Vi synger, tulle og småprater med barnet.
- Vi bruker god tid.
- Vi benevner ulike kroppsdeler.
- Vi har god hygiene.
- Vi setter ord på det vi gjør.

Avslutning på barnehagedagen

Mål: I samarbeid med foresatte skal vi hjelpe barnet til å oppleve en god avslutning av dagen.

- Vi hjelper barnet med å formidle noe av det som har skjedd i løpet av dagen.
- Vi viser interesse og engasjement for barnets "liv" etter barnehageslutt.
- Vi har oppslagstavle i gangen med planer og viktig informasjon.

Barns medvirkning

Synet på barn og barneoppdragelse har gjennomgått store endringer de senere årene. Tidligere så man nærmest på barn som objekter som skulle påvirkes og formes. I dag ønsker vi å møte barn som subjekter og aktive samspillspartnere fra fødselen av. Det betyr at de har krav på å bli hørt og ha innflytelse på saker som vedrører dem, samt rett til å ha egne tanker og følelser. Rammeplanen for barnehagen slår fast at "her gjelder det ingen aldersgrense".

Trygghet og god selvfølelse skapes i relasjoner preget av likeverdighet.

Hvordan barns rett til medvirkning praktiseres, vil være avhengig av barnets alder og modenhet. De yngste barna formidler i hovedsak sine ønsker, behov og synspunkter gjennom kroppsholdning, mimikk og andre følelsesmessige uttrykk. Hos små barn bærer kroppen og verbalspråket i seg både følelser, intensjoner og tanker.

I familiebarnehagen legger vi vekt på at de voksne skal være tilstedeværende og delta i barnas aktiviteter og lek. De voksnes hovedoppgave blir å prøve og fange opp barnas kroppslige og verbale uttrykk, tolke og bekrefte barnets ønske, være anerkjennende og tydelig.

Barns rett til medvirkning betyr ikke at barna alltid "får det som de vil". Ansvar for det som skjer i barnehagen ligger hos de voksne. Barna trenger voksne veiledere. Det er vårt ansvar at valgene barna tar er gode nok og i samsvar med mål og verdier.

Det psykososiale miljøet

Sosial kompetanse, vennskap og samspill

I 0-3 års alderen er utviklingen av barnets forhold til seg selv, hverandre og den voksne noe av det vesentligste vi arbeider med. Barn som behersker grunnleggende sosiale ferdigheter, opplever å kunne omgås andre på en positiv måte og får lett venner. I denne utviklingen spiller den voksne en viktig rolle som forbilde og samspillspartner.

Familiebarnehagen har et godt utgangspunkt for å kunne støtte opp under utviklingen av barnets sosiale kompetanse.

Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. I barnehagen trener vi på sosiale ferdigheter som:

- Evne til innlevelse og det å forstå andre, vise medfølelse.
- Hjelp, oppmuntre, gjøre noe for andre.
- Kunnskap om – og mestring av sosiale spilleregler (dele, høflighet, vente på tur osv.)
- Evne til å hevde seg (be om hjelp, ta initiativ, fremme egne interesser osv).
- Selvkontroll, kunne holde litt av seg selv tilbake i samspill med andre (eks. vente på tur).
- Evne til å leke og uttrykke humor og glede.

Det daglige samspillet i gruppen, både mellom barna og i forholdet til de voksne skal være slik at barna tilegner seg sosiale ferdigheter. Vi skal gi barnet positive opplevelser i den lille gruppen slik at det opplever fellesskapet som verdifullt. Dette skal blant annet skje gjennom at vi:

- Gir ros, støtte og oppmuntring når barnet strever med noe, slik at barnet føler seg betydningsfull og flink
- Gir trøst og forståelse og oppfordre de andre barna til å trøste slik at de lærer innlevelse
- Fyller hverdagen med glede og humor.

Språk

Småbarnsalderen er den grunnleggende perioden for utvikling av språk. Samhandling mellom kroppsspråk og lek med lyder er en vesentlig del av små barns måte å nærme seg andre mennesker på. Språket er personlig og identitetsdannende og nær knyttet til følelser. De voksnes oppgave blir å sørge for at barna får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser.

Dette skal blant annet skje gjennom at vi voksne i familiebarnehagen:

- Gir positiv respons
- Bruker språket aktivt
- Lytter til barnet, bekrefter og gjentar
- Viser glede og humor
- Observerer og tar oss god tid
- Deltar i barnas lek og aktiviteter
- Er opptatt av det samme som barnet
- Silbyr variasjon
- synger, danser og leker med ord og regler

Likestilling og likeverd

Likeverd handler om å se individet ut fra en grunnforståelse om at alle mennesker er like mye verdt, og skal møtes likeverdig til tross for ulike forutsetninger. Det vil si uavhengig av hvor de er født, hvilken alder og funksjonsevne de har, og om de er født gutt eller jente. For å behandle alle likeverdig, må en av og til forskjellsbehandle, nettopp fordi alle har forskjellige utgangspunkt.

Likestilling handler om å gjenkjenne strukturer i samfunnet, som bidrar til at kjønnene gis ulike forutsetninger og muligheter. Det er derfor nødvendig å se på gutter og jenter, menn og kvinner som grupper, for å kunne se mønstre som skaper forskjeller. Likeverd og likestilling skal ligge til grunn for all pedagogisk læring i barnehagen. Likestilling i barnehagene er et stort satsningsområde både statlig og kommunalt. Hos oss i familiebarnehagen er vi opptatt av å se alle barna som enkeltindivider uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og etnisk, sosial og kulturell bakgrunn. Vi oppmuntrer alle til å delta i fellesskapet og alle barnehagens aktiviteter. Alle får de samme mulighetene, og barna får varierte utfordringer ut ifra mestringsnivå. I tillegg er vi bevisste og arbeider kontinuerlig med våre holdninger og verdier som voksne, og hvordan vi opptrer i møte med andre. Det er viktig å være bevisst på hvordan vi signaliserer våre holdninger til barna i deres barnehagehverdag. Spesielt i barns lek har vi fokus på likestilling og likeverd; at alle barn skal ha like utfordringer og muligheter, og at vi som voksne er gode rollemodeller slik at vi kan videreføre gode verdier til barna.

Fagområdene

"Rammeplanen for barnehagen" beskriver syv fagområder som en del av barnehagens læringsmiljø:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt. I familiebarnehagens hverdagsliv vil fagområdene svært ofte være til stede samtidig og gli over i hverandre. *For små barn finnes ingen spesifikke fagområder, det finnes bare liv.*

Fagområdene finnes i kommunikasjonen mellom menneskene, velkomstene, utelivet, i musikken, bildene, bevegelsene, uttrykkene, ordene, lydene og luktene.

Vi må tilpasse arbeidet med de ulike fagområdene til barnas alder, interesser, modenhet og barnegruppens sammensetning. Hverdagen og de daglige gjøremålene i familiebarnehagen skal by på varierte opplevelser slik at barna kan få like muligheter til å møte utfordringer som svarer til deres utviklingsnivå.

I familiebarnehagen har vi i dette året valgt å ha et hovedfokus på fagområdet "Kommunikasjon, språk og tekst."

Vi ønsker at barna skal utvikle god kommunikasjon gjennom og sende og tolke budskap, både seg i mellom og mellom barn og voksne. Mye av det som blir viktig med små barn er å skape kommunikasjon både verbalt og nonverbalt. Når barna er små skjer kommunikasjonen ofte gjennom kroppsspråk.

Vi jobber med at barna skal kunne lytte og gi respons, men også kommunisere på egenhånd ved å uttrykke følelser. Når barna blir større jobber vi med å sette ord på følelser. En annen viktig del av hverdagen er å skape positive relasjoner gjennom lek, det er dette vi gjør mest i løpet av en dag.

Vi øver også på å vente på tur, selv om barna fort blir utålmodige. Barna kan gjennom kommunikasjon vise hva som er deres, hva som skjedde og hvorfor vi må dele.

Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal familiebarnehagen bidra til at barna:

- Vet hvordan man lytter og gir tilbakemeldinger gjennom kroppsspråk og senere språk.
- Fremme tillit mellom barna og mellom barn og voksne.
- Gi barna glede ved å kommunisere.
- Tilrettelegge for meningsfylte opplevelser rundt språk og kommunikasjon.
- Skape et språkstimulerende miljø.
- Oppmuntre til å snakke og lytte.
- Synge, lese og utvikle lyder og ord.
- Barna skal oppleve spenning ved sang, høytlesing og samtaler.

Personalet må for å kunne nå disse målene, organisere hverdagen slik at barna opplever glede ved kommunikasjon, føle trygghet til og utvikle språk og forståelse for språket. Vi vil at barna skal føle seg trygge til og prøve og feile gjennom veiledning og ros.

Vi sender ut periodeplaner

Progresjon i de ulike fagområdene

Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt.

Vi legger vekt på progresjon (utvikling og fremskritt) når vi planlegger og gjennomfører innholdet i barnehagen, med temaer og aktiviteter. Dette skjer primært i samarbeid mellom barna og personalet. Men også samarbeid med foreldrene vil prege innholdet og opplegget for det enkelte barnet og barnegruppene generelt.

Hele dagen legger personalet til rette for å tilpasse opplegg og innhold til barnas utviklingsnivå.

Fagområder i forhold til kommunikasjon, språk og tekst:

Kropp, bevegelse, mat og helse

De yngste:

Bevege seg, gå og krabbe, spise ulik mat (både varmmat og pålegg.) Være med på tur i ulikt terreng. Danse til musikk.

Etter hvert:

Løpe og utvikle koordinative egenskaper som balanse, samt grovmotorikk og finmotorikk. Vite hva de spiser og sette navn på det. Ta vare på naturen og respektere det som er levende.

Kunst, kultur og kreativitet

De yngste:

Opplevelse og glede ved ulike formningsmateriell, tilfeldig "rabbling", oppleve dans, musikk og barnekultur, ulike sanseopplevelser, m.m.

Etter hvert:

Forstå bruken av formingsmateriell, fortelle hva "rabblingen" forestiller, begynnende forståelse knyttet opp mot ulike sanseopplevelser, m.m.

Natur, miljø og teknologi

De yngste:

Glede ved å være ute, oppleve ulike årstider, gå-trening i ulent terreng, m.m.

Etter hvert:

Respekt for alt levende, studere ulike insekter, plukke blomster og bær, klatre på steiner og stubber, fryse vann til is, kildesortering, begynnende forståelse for hva vi snakker om, eks: "om høsten faller bladene ned på bakken", m.m.

Etikk, religion og filosofi

De yngste:

Positiv samhandling, høytider; lære forskjell på hverdag og fest, den voksne setter ord på opplevelser, og den voksne skal undre seg sammen med barna, m.m.

Etter hvert:

Vente på tur, delta i forberedelser til høytider, samtaler rundt ulike opplevelser, ikke alltid ha svar på ting, undre oss sammen med barna, m.m.

Nærmiljø og samfunn

De yngste:

Gå på tur med muligheter for bevegelse, erfaring med trafikk, snakke om meg selv og familien min, m.m.

Etter hvert:

Grovmotoriske aktiviteter i ulendt terreng, begynnende forståelse av hvordan vi ferdes i trafikken, holde fast i vogn el assistent, " meg selv" i nærmiljøet (hvor bor jeg?) i forhold til bhg, m.m.

Antall, rom og form

De yngste:

Vite hvor i rommet gjenstander skal være, putte en kloss inni en annen, konkret problemløsning, eks finne skoen, observere gjenstander, m.m.

Etter hvert:

Sortere ulike leker, kunne bygge tårn med klosser, mer avansert problemløsning, eks: " hvor skal jeg finne bøtten", telle og sammenligne ulike leker, m.m.

Kulturarena

Familiebarnehagen som kulturarena

Barnehagen har en viktig rolle som arena for utvikling av kulturell identitet. For at barna skal forstå det samfunnet de lever i, er forståelse og erfaringer en viktig del av barns kulturelle læring. Det gjelder både den hverdagslige kulturen; som f.eks. sanger vi synger, eventyr og fortellinger som blir formidlet og turer /bli kjent i nærmiljøet, samt den mer tradisjonelle festkulturen hvor vi markerer årets merkedager og høytider; som f.eks. julen, karneval, påske, 17. mai osv.

Kultur handler om arv, tradisjoner og fornyelse. Hos oss har vi faste tradisjoner gjennom hele barnehageåret, hvor barna lærer tradisjonelle sanger knyttet til høytider og merkedager.

Overgang fra barnehage til skole

Bærum kommune har fastsatte rutiner for overgang fra barnehage til skole.

Vi har ingen barn opp til skolealder så vår overgang blir mellom:

FAMILIEBARNEHAGE OG BARNEHAGE

Sluttdato for barn i familiebarnehagen er ikke alltid gitt. Foreldrene velger selv, å ta ut barn når det passer deres livssituasjon. Barn som fyller tre år i løpet av året slutter til sommeren dette året.

Foreldrene blir informert om søknadsfrister i kommunen. Barna blir forberedt gjennom samtaler og selvstendig deltakelse i hverdagsaktiviteter. Sånn som påkledning, spise selv osv. Overgangsrutiner; besøk i ny barnehage går direkte mellom foreldre og den nye barnehagen.

Samarbeid med barnas hjem

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (jf. barnehageloven § 1).

Vi ønsker at hvert enkelt barn skal utvikle seg og trives i familiebarnehagen. Mye avhenger av et nært og godt samarbeid mellom barnehage og foreldre. Det daglige samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene må bygge på gjensidig åpenhet og tillit.

Foreldrene sikres medvirkning på barnehagens samlede virksomhet gjennom deltagelse i barnehagens samarbeidsutvalg (SU), foreldremøter, foreldrekonferanser og ikke minst den daglige kontakten i barnehagen.

Dokumentasjon og vurdering

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov. Gjennomføringen av planene må være så fleksibel at det er rom for spontanitet og barns medvirkning. Barnehagens styrer har et særlig ansvar for å iverksette og lede barnehagens arbeid med planlegging, dokumentasjon og vurdering. Pedagogisk leder har ansvar for planlegging, dokumentasjon og vurdering av arbeidet i barnegruppen han/hun har ansvar for (rammeplan, kap. 4).

Målet med dokumentasjon er å synliggjøre barnehagens pedagogiske arbeid for alle ansatte, foreldre og andre som ønsker å vite mer om familiebarnehagens innhold og aktiviteter. Vi vurderer/evaluerer det overstående arbeid, for å kunne være i stand til å forbedre og eventuelt endre nåværende praksis. Vi ønsker å være en "lærende organisasjon".

Familiebarnehagen vil dokumentere og vurdere arbeidet gjennom året slik:

- Vi planlegger innhold og sender ut periodeplaner, samt evaluerer forgående periode.
- De ansatte forteller hver dag om dagens aktiviteter.
- Bilder av aktiviteter publiseres på barnehagens hemmelige Facebook-gruppe (kun med foresattes tillatelse).
- Personalet deltar på interne og eksterne kurs, og får opplæring og veiledning gjennom hele året.
- Vi gjennomfører personalmøter, foreldremøter m.m.
- Vi observerer det enkelte barn og barnegruppen kontinuerlig.

Plan for kompetanseutvikling

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse (rammeplan, kap. 1.7).

Personalet får økt kompetanse gjennom kurs, møter og faglige diskusjoner. Vi har fokus på kompetanseheving på planleggingsdager, personalmøter og nettverksmøter. Faglige diskusjoner rundt holdninger og væremåter gir økt bevissthet rundt egen praksis og ens eget arbeid.

Tverrfaglig samarbeid

Det er viktig med et godt samarbeid med instanser som PPT, barneverntjenesten og helsetjenester for barn og unge slik at barnet mottar et treffsikkert og helhetlig tilbud, og for å få til så gode tiltak som mulig i barnehagen. Alle samarbeidende parter har et selvstendig ansvar for at de ulike tiltakene som barnet mottar er godt koordinert. Tverrfaglighet og helhetlig tenkning er derfor svært sentralt for de som arbeider i barnehagen (barnehagemeldingen, s. 24). «Tidlig innsatsteam» er et ambulerende team i Bærum, som består av barnehagen, PP-tjenesten, barnevern og helsetjenester, hvor foreldre kan få drøftet sin sak tverrfaglig.

Årskalender

Måned	Aktivitet
August/ September	Tilvenning av nye barn og foreldre.
Oktober/ November	Foreldremøte, valg av SU (samarbeidsutvalget) Foreldresamtaler
Desember	Julefrokost i barnehagen for foreldre og søsken
Januar/ Februar	Karneval i februar
Mars/ April	Påskeforberedelser
Mai/ Juni	Foreldresamtaler Sommerfest i barnehagen for foreldre og søsken
Juli	Sommerferie